

15. Ob'яvleniya [Tekst] // Yuzhnaia zaria. – 1907. – 26 apr. (№ 301). – S. 1.
16. Otchet o deiatelnosti Ekaterynoslavskoho Nauchnogo obshchestva v 1907-1908 akademicheskomo roku. Hod devyatiy [Tekst]. – Ekaterynoslav, 1909. – 80 s.
17. Otchet o deiatelnosti obshchestva popechitelstva o zhenskom obrazovanii v h. Ekaterynoslave za 1904 hod. – Ekaterynoslav, 1904. – S. 173.
18. Pervoe stoletie horoda Ekaterynoslava 1787–1887 [Tekst]: materialy dlia yst. ocherka / sost. M.M. Vladymyrov. – Ekaterynoslav, 1887. – 275 s.
19. Polozhenie ob uchyteliakh rysovaniya y chereniya v hymnazyakh y uездnykh uchylshchakh [Tekst]. P-Pb., 1832.
20. Ruban V.V. Ukrainskyi portretnyi zhyvopys pershoi polovyny XIX stolittia. – K.: Nauk. dumka, 1984. – 360 s.: il.
21. Svitlychna O. Rozvytok khudozhnoi osvity v Katerynoslavi (Dnipropetrovsku) seredyiny KhIKh – pochatku KhIKh st. Visnyk KhDADM: zb. nauk. pr. – Kh.: KhDADM, 2004. – № 9. – S. 33–41.
22. Svitlychna O.M. Natsionalni tradytsii u tvorchosti dnipropetrovskykh myttsiv kintsia KhKh – pochatku KhKhI stolittia [Tekst] Visnyk KhDADM: zb. nauk. pr. – Kh.: KhDADM, 2008. – № 7. – S. 116–124.
23. Svitlychna O.M. Stanovlennia i rozvytok khudozhnoi osvity v Katerynoslavi (Dnipropetrovsku) kin. KhVIII – ser. KhIKh st. – Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly: zb. nauk. pr. Kryvyi Rih.: KDPU, 2005. – № 10. – S. 233–237.
24. Svitlychna O.M. Khudozhnia komisiia Katerynoslavskoho Naukovoho tovarystva Visnyk KhDADM: zb. nauk. pr. – Kh.: KhDADM, 2007. – № 12. – S. 147–159.
25. Sokoliuk L.D. K ystoriy khudozhestvennoi shkoly vo vtoroi polovyni XVIII – nachale XX veka [Tekst]: dys. na soyskanye nauch. stepeny kand. yskusstvovedeniya: spets. 17.00.04 «Yzobrazytelnoe yskusstvo» L.: Akad. khudozh. SSSR, 1987. – 186 s.
26. Spysok khudozhestvenno-promyshlennykh zavedeniy, poluchyvshykh nahrady na yuzhno-russkoi vystavke [Tekst] // Yuzhnaia zaria. – 1910. – 25 sent. (№ 1301). – S. 3.
27. Starchenko V. Vplyv narodnoho maliarstva na tvorchist profesiinykh myttsiv Ukrainy KhIKh – pochatku KhKh stolittia Vseukraynskaia nauchno-praktycheskaia Ynternet-konferentsiia «Rol ukraiyovedeniya v vospytany natsionalnoho soznaniya y dostoinstva novoi heneratsyy ukraiyntsev» (14–15 noiabria 2013h.). – Dnipropetrovsk, 2013. – S. 17–20.
28. Stoletie Ekaterynoslavskoi klassycheskoi hymnazy 1805–1905hh. kratkyi yst. ocherk Sost. F. Lokot. – Ekaterynoslav, 1908. – 386 s.
29. Tverska L.V. Kulebivskiy filosof Obrazotvorche mystetstvo. – 2003. – № 3. – S. 72.
30. Fomichova M. Rehionalna spetsyfika formuvannia profesiino-mystetskykh shkil v Ukraini. – Rezhym dostupu : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16922/1-Fomichova.pdf?sequence=1>
31. Shykhov K.L. Z istorii Katerynoslavskoi hromady opikuvannia zhinochoiu osvitoiu (1868–1888) Rehionalne ta zahalne v istorii: tezy Mizhn. nauk. konf., prysviach. 140-richchiu vid dnia narodzhennia D.I.Iavornytskoho ta 90-littia XIII arkhieolohichnoho z'izdu, lystop.1995 r. / uporiad. V.M.Beketova. – Dnipropetrovsk: Porohy, 1995. – S. 191–192.
32. Shmahalo R. Mystetska osvita v Ukraini seredyiny KhIKh – seredyiny KhKh st.: strukturuvannia, metodolohiia, khudozhni pozytsiia : [monohr.] L. Ukrainski tekhnolohii, 2005. – S. 146.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Русакова Людмила Іванівна – викладач-методист Канівського коледжу культури і мистецтв УДПУ імені Павла Тичини, аспірантка кафедри загальної педагогіки та історії педагогіки УДПУ імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: звернення до досвіду в процесі становлення і розвитку приватної художньої освіти Катеринославщини окресленого періоду, як можливого системоутворюючого фактору сучасної приватної художньої освіти.

УДК 34

ВІДБІР ФАХІВЦІВ СЛУЖБИ ПРОБАЦІЇ

Сергій ШЕВЧУК (Київ)

Постановка проблеми. Практика Служби пробациї в Україні вже нормативно визначена та перебуває на стадії впровадження в реальність, за якою країна поступово переходить до більш гуманних видів покарання, не пов'язаних із позбавленням волі. Однак нині постає проблема набору, підготовки та перепідготовки фахівців практичного спрямування, перед якими будуть поставлені завдання Служби пробациї.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми створення Служби пробациї в Україні досліджували такі відомі вчені, як О. В. Беца, І. Г. Богатирьов, Т. А. Денисова, В. М. Дрьомін, О. Г. Колб, В. О. Меркулова, Палій М. В., А. Х. Степанюк, І. С. Яковець, Д. В. Ягунов та ін. [1; 3–6].

Мета статті. Визначити фахові компетенції та професійні навички працівників Служби пробациї серед випускників вищих навчальних закладів за фаховими напрямками «психологія» та

«соціальна педагогіка», для підбору працівників майбутньої Служби пробациї.

Виклад основного матеріалу дослідження. 25 квітня 2008 року Указом Президента України № 401/2008 було схвалено Концепцію реформування Державної кримінально-виконавчої служби України, якою передбачено вдосконалення роботи кримінально-виконавчої інспекції за зразком служб пробациї, що створені в багатьох європейських державах. Реалізація положень Концепції має забезпечити створення Служби пробациї як складової кримінально-виконавчої служби [2].

Створення служби пробациї у правовому полі України передбачається сьогодні й Концепцією державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України, затвердженої Указом Президента України №631/0212 від 8 листопада 2012 року, яка серед пріоритетних шляхів розвитку затвердила потребу створення правових і

матеріально-технічних умов для реформування кримінально-виконавчої інспекції у службу пробації [3, 8].

У визначенні сутності поняття «пробація», варто погодитись з Д. Ягуновим, який зазначає, що, насамперед, це «метод роботи зі злочинцями» [6]. Адже саме так і слід розуміти пробацію, відповідно до визначення, яке подано авторами Закону України. Зокрема, згідно зі ст. 1 Розділу 1 Закону України «Про пробацію», її слід розуміти як систему наглядових, соціальних, виховних і профілактичних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до засуджених, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі. Щодо працівника служби пробації, то це особа, яка здійснює нагляд за особами, до яких застосовано пробацію та проводить соціально-виховну та профілактичну роботу з ними.

Тому вважаємо за доцільне розглянути завдання служби пробації імплементаційно, відповідно Закону України та визначити фахові навички працівників, які будуть реалізовувати на практиці завдання пробації. До яких входять, насамперед, підготовка досудових доповідей щодо обвинувачених, проведення соціально-виховної роботи із засудженими та складання соціально-психологічної характеристики особи обвинуваченого чи засудженого. Беручи до уваги наявність таких спеціалізованих фахових дисциплін, як «основи психологічного консультування», «вікову психологію», «соціальну педагогіку», «основи профілактики порушень та корекції поведінки», «юридичну психологію» та інші фахові дисципліни, випускники спеціалізованих вищих навчальних закладів за спеціальностями психології та педагогіки будуть за своєю теоретичною базою та практичними навичками якнайкраще відповідати вимогам працівників Служби пробації.

Згідно п. 1 ст. 6 ЗУ «Про пробацію», першим завданням є підготовка досудових доповідей щодо обвинувачених. Відповідно п. 2 ст. 2 ЗУ «Про пробацію», досудова доповідь є письмовою інформацією для суду, що характеризуватиме обвинуваченого. Для процесу збору та аналізу даної інформації необхідно, щоб працівник не лише володів високими комунікативними звичками, прийомами і методами спілкування, але і здатністю аналізувати та узагальнювати отриманий результат, складати відповідні звіти та висновки для судових розглядів. На нашу думку, найкраще з даним завданням можуть справитися саме юридичні психологи та психологи практичного спрямування, яких спеціально навчали використанню методів збору та узагальнення інформації про підоблікових осіб.

Стосовно завдання по проведенню соціально-виховної роботи із засудженими, соціальні педагоги та практичні психологи мають перевагу над колегами інших спеціальностей. Для них складання індивідуально-психологічних характеристик та досудових доповідей, які будуть ґрунтуватися на спостереженні за підобліковим, його відношенню до праці, стосунків у сім'ї та з найближчим оточенням, не викличе жодних труднощів, на відміну від осіб з юридичною чи іншою фаховою освітою, волонтерів.

Звертаючись до п. 2 ст. 10 ЗУ «Про пробацію», в якій йдеться про «порядок здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими затверджується центральним органом виконавчої влади, що формує державну політику у сфері пробації», за професійно визначеними якість (відповідний рівень освіти, фахові навички, практичний досвід). Дане завдання також буде виконано найкраще саме практичними психологами та соціальними педагогами в зв'язку з тим, що саме ці спеціалісти володіють навичками проведення індивідуально-виховної роботи, психологічного супроводу, впливу на свідомість особи через психолого-педагогічні прийоми та методи роботи.

На даний час навантаження на працівників кримінально-виконавчої інспекції становить близько 50 засуджених, основою формою діяльності є спілкування, а головною метою – надання засудженому позитивних стимулів і мотивації для правильної законослухняної поведінки. Значна увага приділяється й формуванню «правильних» стосунків між правопорушником і менеджером: для ефективних результатів потрібні партнерські відносини [9]. Тому саме такі завдання мають якнайкраще виконувати фахівці соціально-психологічного спрямування.

Зважаючи на вищесказане, працівник майбутньої служби пробації повинен мати освіту психолога, соціального педагога, а не юриста, та, як зазначено у ст. 26 Розділу 5 Закону України «Про пробацію», «здатним створювати умови для успішної ресоціалізації осіб, до яких застосовано пробацію, надавати їм соціальні послуги та здійснювати за ними нагляд...».

Для того щоб створити Службу пробації, – тим більше на базі КВІ, необхідно провести реформування всієї системи виконання покарань, що потребує періоду в декілька років. Переорієнтація цілої державної служби кримінально-виконавчої спрямованості на соціально-реабілітаційну спрямованість – процес досить тривалий і нелегкий. Можливо, доцільніше створити нову самостійну службу пробації і залишити кримінально-виконавчу інспекцію, наділивши кожну притаманними їй функціями. При цьому КВІ має виконувати альтернативні

покарання: громадські, виправні роботи, позбавлення права обіймати певні посади або здійснювати певну діяльність, контролювати поведінку осіб, які перебувають на обліку КВІ, та виступати представником держави у правових відносинах, що виникають в процесі виконання та відбування таких покарань, тобто у кримінально-виконавчих правовідносинах, а Служба пробачії має здійснювати підготовку досудових звітів і здійснювати заходи пробачії щодо осіб, звільнених від покарання чи його відбування з встановленням пробачії, а також щодо осіб, умовно-достоково звільнених від відбування покарання, – тобто виступати учасником правових відносин, що виникають до призначення чи замість призначення покарання особам, або після відбуття засудженими покарання чи його частини.

Виникають запитання до редакції ст. 28 Закону України «Про пробачію», в якій йдеться про права працівника Служби пробачії. Складається враження, що слово «права» тут вжито помилково, оскільки перелічені в цій статті так звані права більше схожі на обов'язки, якщо виходити з буквального змісту цих термінів [7]. Абсолютно нічого не сказано в тексті вищезазначеного Закону про соціальний захист працівників майбутньої Служби пробачії, матеріально-технічне забезпечення їхньої діяльності, нарешті про захист життя та здоров'я персоналу.

Якщо створення служби пробачії на базі КВІ буде проходити в кілька етапів і передбачатиме, насамперед, створення належних умов для діяльності персоналу цієї служби, через раціональний розподіл обов'язків між працівниками служби та визначення конкретних напрямів її діяльності з врахуванням особливостей вітчизняної кримінально-виконавчої системи зокрема та правової системи в цілому. Безумовно, що створення Служби пробачії має проходити поступово, починаючи з розроблення та обговорення законодавчої основи її діяльності, експериментального впровадження в практику діяльності КВІ окремих елементів пробачії, навчання та підготовки фахівців для Служби пробачії.

Необхідно звернути, нарешті, увагу на персонал тієї служби, мета якої є ресоціалізація злочинців. Передусім слід створити гідні умови праці працівників КВІ – майбутньої Служби пробачії, забезпечити їх необхідною матеріально-технічною, інформаційною, методичною базою, надати їм більше прав і соціальних гарантій, зменшити обсяг роботи, який виконує один працівник. Так, Законом України від «Про чисельність Державної кримінально-виконавчої служби України» 2 березня 2000 р. встановлено штатну чисельність працівників КВІ – 5 % від

кількості осіб, які перебувають в них на обліку (1 працівник до 20 підоблікових) [9]. Але на сьогоднішній день ця норма Закону не виконується, оскільки, відповідно огляду результатів діяльності кримінально-виконавчої інспекції державної пенітенціарної служби України станом на липень 2015 року, середне навантаження на одного працівника місцевого підрозділу КВІ становить 32 підоблікових.

Висновки. Підсумовуючи сказане, створення Служби пробачії на базі КВІ на сучасному етапі є непростим завданням, зважаючи на економічну ситуацію сьогодення. Додатковий тягар ляже на плечі працівника КВІ, у якого і так нині досить велике навантаження, що створить нестерпні умови праці та сприятиме формальному виконанню ним своїх обов'язків. Робота волонтерів також викликає певні сумніви, оскільки на добровільних засадах професіонали не працюють, а без гідної оплати роботи та кваліфікованого навчання на якісне виконання поставлених завдань перед службою пробачії можна лише сподіватися.

Ситуацію може дещо покращити залучення волонтерів громадських, благодійних та релігійних організацій, які будуть виконувати функції офіцерів служби пробачії на безоплатній основі.

Однак, ми вбачаємо необхідність в продовженні пошуку ефективних шляхів реформування кримінально-виконавчої системи України, приділивши найбільшу увагу розвитку належної організаційної структури Служби, передусім підготовкою висококваліфікованих співробітників, які будуть мати економічну та соціальну захищеність, будуть ефективно і професійно виконувати завдання, покладені на Службу пробачії.

Перспективу подальшого розвитку дослідження ми вбачаємо в розробці курсів підвищення кваліфікації для осіб, які вже мають фаховий рівень з напрямку психології чи педагогіки та перепідготовки для працівників служби пробачії за іншими фаховими освітами, що дозволить створити реально та ефективно діючу службу пробачії в Україні.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Про пробачію : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 160-VIII.
2. Про Концепцію реформування Державної кримінально-виконавчої служби України [Електроний ресурс] : Указ Президента України від 25 квіт. 2008 р. № 401/2008. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=401%2F2008>
3. Богатирьова О.І., Теоретико-прикладні засади впровадження пробачії в Україні: Монографія / О.І. Богатирьова. – К.: ВД Дакор, 2013. – с. 8.
3. Палій М.В. Пробачія та капеланство як нові перспективи взаємодії державних та релігійних інститутів у протидії злочинності в Україні// Вісник Асоціації кримінального права України, Вип. 1 (4) – Київ, 2015. – С. 355-

367. – Режим доступу: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/4_23.pdf

4. Хлистік М. А. Про деякі аспекти створення в Україні служби пробації [Електронний ресурс] / М. А. Хлистік // Інтернет ресурс «Політологія – актуальні проблеми політики».

□ Режим доступу : <http://pravoznavec.com.ua/period/article/25119/%D5>

5. Ягунов Д. В. Принципи пробації: європейські стандарти та проблеми їх реалізації в Україні / Д. В. Ягунов // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Вип. 9. – Т. 4. – Ужгород, 2012. – С. 172–176. – Серія «Право».

6. Ягунов Д. В. Пробація: поняття та її сутність [Електронний ресурс] / Ягунов Д. В. – Режим доступу: <http://www.Kvs.gov.ua/punish/control/uk/publish/article:jsessionid=36D404B73DA168444>

2041B778EB59BF9?art_id=55791&cat_id=49546.

7. Ягунов Д. В. Пробація: трансформація концептуальних засад та перспективи створення національної моделі в Україні / Д. В. Ягунов // Актуальні проблеми європейської інтеграції : зб. ст. з питань європейської інтеграції та права / за ред. В. М. Кривцової та Д. В. Ягунова. – О. : Фенікс, Вип. 3. – 2008.

8. Яковець І. С. Завуваження та пропозиції щодо проекту Закону України: Про пробацію [Електронний ресурс] : Всеукраїнський центр правової допомоги – Режим доступу: <http://www.public-advocate.org/ru/pro-nas/nasha-diyaln/141-zauvazhennya-ta-propozitsiji-shchodo-proektu-zakonu-ukrajini-pro-probatsiyu.html>

9. Про загальну структуру і чисельність кримінально-виконавчої системи України [Електронний ресурс] Закон України від 2 берез. 2000 р. – Режим доступу: <http://zakon.Rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1526-14>

BIBLIOGRAFIYA

1. Pro probatsiyu: Zakon Ukraini vid 5 lut. 2015 p. № 160-VIII.

2. Pro kontseptsiyu reformuvannya Derzhavnoi kriminalno-vikonavchoi sluzhbi Ukraini [Elektronii resurs]: Ukaz Prezidenta Ukraini vid 25 kvit. 2008 r. № 401/2008. – Rezhim dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=401%2F2008>

3. Bogatirova O.I., Teoretiko-prikladni zasady vprovadzhenia probatsii v Ukraini: Monografiya / O.I. Bogatirova. – K.: VD Dakor, 2013. – s.8.

4. Palii M.V. Probatsiya ta kapelanstvo yak novi perspektivi vzayemodii derzhavnikh ta religiyних institutiv u protidii zlochinnosti v Ukraini // Visnik Asotsiatsii kriminalnogo prava Ukraini, Vip. 1 (4) – Kiyiv, 2015. – S. 355-367. – Rezhim dostupu: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/4_23.pdf

5. Hlistik M.A. Pro deyaki aspekti stvorennia v Ukraini sluzhbi probatsii [Elektronii resurs]: / M.A. Hlistik // Internet resurs «Politologiya – aktualni problemi politiki». – Rezhim dostupu: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/25119/%D5>

6. Yagunov D.V. Printsipi probatsii: yevropeiskii standarti ta problemi yih realizatsii v Ukraini / D.V. Yagunov // Naukovii visnik Uzhgorodskogo natsionalnogo universitetu. Vip. 9. – Т. 4. – Uzhgorod, 2012. – S.172-176. – Seriya «Pravo».

7. Yagunov D.V. Probatsiya: poniattia ta ii sutnist [Elektronii resurs] / - Yagunov D.V. - Rezhim dostupu: <http://www.Kvs.gov.ua/punish/control/uk/publish/article:jsessionid=36D404B73DA168444>

2041B778EB59BF9?art_id=55791&cat_id=49546.

8. Yagunov D.V. Probatsiya: transformatsiya kontseptualnih zasad ta perspektivi stvorennia natsionalnoyi modeli v Ukraini / D.V. Yagunov // Aktualni problemi yevropeiskoi integratsiyi: zb. st. z pitan yevropeiskoi integratsiyi prava / za red. V.M. Kravtsovoi D.V. Yagunova. – O.: Feniks, Vip. 3. – 2008.

9. Yakovets I.S. Zauvazheniya ta propozitsii shchodo proektu Zakonu Ukraini: Pro probatsiyu [Elektronii resurs]: Vseukrainskii tsentr pravovoi dopomogi – Rezhim dostupu: <http://www.public-advocate.org/ru/pro-nas/nasha-diyaln/141-zauvazhennya-ta-propozitsiji-shchodo-proektu-zakonu-ukrajini-pro-probatsiyu.html>

10. Pro zagalnu strukturu i chiselnist kriminalno-vikonavchoi sistemi Ukraini [Elektronii resurs]: Zakon Ukraini vid 2 berez. 2000 r. - Rezhim dostupu: <http://zakon.Rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1526-14>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Шевчук Сергій Володимирович – магістрант Інституту кримінально-виконавчої служби України, факультету пенітенціарної педагогіки та психології.

Наукові інтереси: впровадження служби пробації, використання гештальт-консультування в роботі з працівниками пенітенціарної служби України.

УДК 378.147

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Андрій ШЕРУДИЛО (Глухів)

Постановка проблеми. Модернізація вітчизняної освіти вимагає переосмислення і коригування організації оздоровчо-виховного процесу дитячих закладів оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ). Для роботи в цих закладах необхідні педагоги з високим рівнем підготовки, що відповідає новому державному освітньому стандарту та критеріям сьогодення. Це мають бути фахівці зі сформованими особистісними якостями, активні, спроможні реалізовувати творчий потенціал, застосовувати інноваційні технології та методи роботи з дітьми, створювати умови для розвитку їхніх інтересів, здібностей та

вподобань. Тому нами розроблено модель формування готовності студентів педагогічних вишів до використання інноваційних технологій в ДЗОВ, яка потребує експериментальної перевірки її ефективності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здійснюючи аналіз порушеної проблеми, ми використовували праці учених, які займалися вирішенням подібних питань. Теоретичним підґрунтям експериментальної роботи стали дослідження Ю. Бабанського, В. Загвязинського, В. Краєвського, Л. Фрідмана та ін. Серед українських та зарубіжних дослідників, хто